

3. Ramazan Ayı ve Oruç

3.1. Orucun Farziyeti ve Önemi

Oruç, Yüce Allah'ın rızasını da kazanmak için ibadet niyetiyle imsak vaktinden iftar vaktine kadar, yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durmaktır.[86]

Oruç kelimesi Farsça'dan dilimize geçmiş bir kelimedir. Bu kelimenin Arapça aslı "savm-sıyâm"dır. Sözlükte bu kelime "bir şeyden uzak durmak, bir şeye karşı kendini tutmak, engellemek" anlamına gelmektedir.

Oruç manevi dünyamızı inşa eden temel bir ibadet olduğundan ilk insandan günümüze kadar emredilmiş bir ibadettir. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى
الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَۙ

"Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakınmanız için oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi size de farz kılındı."[87]

Ey iman edenler!
Allah'a karşı gelmekten sakınmanız için Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, size de farz kılındı.
Bakara Suresi - 183

Peygamberimiz Medine'ye geldiği zaman Yahudilerin "aşûra" orucu tuttuklarını görmüş, kendilerine bu orucu niçin tuttuklarını sormuştur. Onlar, "Bugün hayırlı bir gündür, bu günde Allah İsrailoğullarını düşmanlarından kurtardı, Musa (a.s.), bu günde oruç tuttu" cevabını vermişlerdir. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.), "Biz Musa'ya sizden daha yakınız" demiş ve aşûra orucunu sahabiye de emretmiştir.[88]Allah Teâlâ Ramazan orucunu farz kılınca Rasûlullah (s.a.v.), *"Dileyen Aşûre günü oruç tutsun, tutmak istemeyen de tutmasın"* demiştir.[89]

Ramazan orucu, **"(Oruç), sayılı günler (dedir)…""…Sizden kim bu aya ulaşırsa oruç tutsun…"**[90] ayetleriyle hicretin ikinci yılında Bedir savaşı öncesinde Şaban ayında farz kılınmıştır. Rama-

86 Hasan Serhat Yeter, Fıkıh, s.175.
87 Bakara suresi, 183. ayet.
88 Buhârî,Savm 69; II, 251; Müslim, Savm 127; I, 795.
89 Ahmed bin Hanbel, VI, 244.
90 Bakara suresinin 183-184.)

zan orucunu tutmak, mükellef olan her Müslüman üzerine farz kılınmıştır. Orucun farziyyeti kitap, sünnet ve icma ile sâbittir. Orucu hafife almak veya farz olduğunu inkâr etmek, kişinin dinden çıkmasına sebep olur. Farz olduğuna inandığı hâlde özürsüz tutmayan kimse ise günahkâr olur.

Ramazan Kur'an, oruç, ibadet ve rahmetin ayıdır.

Kur'an-ı Kerîm'in inmeye başladığı hicri takvime göre yılın dokuzuncu ayı olan Ramazan dinimizce en kutsal ay kabul edilir. Peygamberimiz şöyle buyurmaktadır: *"Ramazan ayı gelince cennet kapıları açılır, cehennem kapıları kapanır ve şeytanlar zincirlere vurulur."*[91]

Ramazan ayını iyi değerlendirmek gerekir. Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.), şöyle buyurmuştur: *"Bir kimse, Ramazan ayının faziletine inanarak ve mükâfatını Allah'tan umarak oruç tutarsa o kimsenin geçmiş günahları affolunur."*[92]

Ramazanda ortaya çıkan manevi atmosfer ve huzur bütün mü'minleri kuşatır. Rahmet yayılır, bereket ve mutluluk tecellisi dünyada Müslüman toplumun bulunduğu her yerde hissedilir. Gündüz oruç tutulur, mukabeleler okunur. Yatsı namazından sonra teravih namazı kılınır. Fakirlere fıtır sadakası verilir. Bin aydan daha hayırlı olan Kadir Gecesi, bu ay içindedir. Dileyen itikâfa girer. Böylece Müslümanlar manevi bir eğitimden geçerler.

Oruç, Yüce Allah'ın emrine boyun eğmektir. Sırf Allah rızası için yerine getirilen çok faziletli bir ibadettir. Bu niyetle oruç tutanları Allah mükâfatlandıracaktır. Bir kutsi hadiste şöyle geçmektedir:

"Cenab-ı Hak (c.c.) buyurmuştur ki: *"Oruçlu kimse, benim rızam için yemesini içmesini, cinsî arzusunu bırakmıştır. Oruç sadece benim için yapılan bir ibadettir. Onun ecrini de ben veririm."*[93]

DEĞERLENDİRELİM

Yüce Allah, Kur'an-ı Kerîm'de,

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذٖى اُنْزِلَ فٖيهِ الْقُرْاٰنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدٰى وَالْفُرْقَانِۚ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ

"O Ramazan ayı ki, insanları irşad için, hak ile batılı ayırt eden, hidayet ve deliller hâlinde bulunan Kur'an onda indirildi. Onun için sizden her kim bu aya erişirse oruç tutsun..."
(Bakara suresi, 185. ayet.) buyurmuştur.

Bu ayet-i kerimeyi Ramazan Ayı'nın önemi açısından değerlendiriniz.

91 Buhârî, Savm, 5
92 Buhârî, Savm, 6; Müslim, Sıyâm, 203.
93 Müslim, Sıyâm, 162.

Oruç, mü'mini içgüdülerinin pençesinden kurtarır, rûhî olgunluğa kavuşturur. Gerçek anlamda oruç tutmak, ruhumuza, kalbimize ve azalarımıza da oruç tutturmaya çalışmaktır. Sadece yemeden içmeden uzaklaşmak değil, aynı zamanda nefsi de terbiye etmektir. Cenâb-ı Hakk'ın hoşnut olmadığı haramlardan uzaklaşmak, günaha sevk eden şeylere bakmamak, kul hakkı yememek, kendimizi kavgadan, yalan, dedikodu, küfür gibi şeylerden uzak tutmaya çalışmaktır.

Ömür, ibadetle değerlenir.

Bizim için en güzel örnek olan Allah Elçisi (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: *"Kim yalanı ve onunla ameli terketmezse (bilsin ki) onun yiyip içmesini bırakmasına Allah'ın ihtiyacı yoktur."*[94]

Oruç tutan kimse, Rabb'ine olan kulluk borcunu yerine getirmenin mutluluğunu duyar.

Oruç tutanların Allah katındaki mevkileri pek yüksektir. Hz Muhammed (s.a.v.) cennete girecek insanların dünyadaki amellerine göre değişik kapılardan davet edileceğini bildirmiştir. O kapılardan biri de oruç tutmayı sevenler için ayrılmış olan "reyyân" kapısıdır. "Oruçlular nerede?" şeklindeki çağrı üzerine onlar bu kapıdan girecekler ve daha sonra bu kapı kapatılacak, başkaları oradan giremeyecektir.[95]

Oruç tutan kimse nimetlerin kıymetini daha iyi anlar. Kıymet bilen bir insan da israf etmekten kaçınır.

Oruç, iradeyi güçlendirerek, nefsin isteklerinin kontrol altına alınmasını sağlar. Zorluklara ve musibetlere göğüs gerip karşı koyabilmek için sabırlı olmak gerekir. Oruç tutan kimse, elinin altında her türlü nimet bulunmasına rağmen iradesine hakim olur ve onlardan uzak durur. Böylece de sabırlı olmayı yaşayarak öğrenir. Allah Resûlü (s.a.v.): *"Oruç, sabrın yarısıdır."*[96] buyurmakla bu gerçeği dile getirmiştir. Oruçla yeme-içme hususunda irade hâkimiyetini temin eden kimse, Peygamberimizin de ifade ettiği gibi hayatın farklı yönlerinde bunun müspet yansımalarını görür:

"Oruç bir kalkandır. Oruçlu kimse kötü söz söylemesin ve cahillik yapmasın. Eğer herhangi bir kimse kendisiyle dövüşmeye yâhut sövüşmeye girişirse, ona iki defa 'Ben oruçluyum' desin."[97]

LİSTELEYELİM

Oruç, sevabı en fazla olan ibadetlerdendir. Bir Hadis-i Kudsi'de Yüce Allah şöyle buyurur:

"Her bir iyilik için on mislinden yedi yüz misline kadar karşılık vardır. Fakat oruç başkadır. Çünkü oruç benim içindir, onun karşılığını ben vereceğim..."

(Müslim, Sıyâm, 164.)

Bir ibadet olarak oruca niçin fazla sevap verildiğini listeleyiniz.

- Riya pek karışmaz. Çünkü oruç tutan yalnızken bile su içemez.
- ....
- ....

94 Buhari, Savm, 8, Edeb 51; Ebu Dâvud, Savm, 25; Tirmizî, Savm, 16.
95 Buhârî, Savm,4.
96 İbn Mâce, Sıyâm, 44.
97 Buhârî, Savm, 2.

Oruç, insanlar arasında yardımlaşmanın, fakirlerin derdiyle dertlenmenin önemini kavratan bir ibadettir. Oruç tutan kimse fakirlerin durumlarını daha iyi idrak eder. Onlara, yardım elini her zamankinden daha fazla uzatır.

Oruç, insan bedeninin dinlenmesini sağlar. Vücutta biriken fazla kilolar oruç sayesinde eritilir ve beden rahatlık kazanır. Bunun için Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur: *"Oruç tutun ki sıhhat bulasınız."*[98]

98 Taberânî, Savm, 5.
99 Bakara suresi, 187. ayet.